

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 242 | Tarih 3-9 Şubat

(İlgili kaynakların linkleri İngilizce versiyonda yer almaktadır.)

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 51 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir görüş belgesinde söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir veritabanı vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı Yusuf Bilge Tunç'tan bir haber alınamadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

7 Şubat: Hatay'da 6 Şubat depremini anma töreni sırasında resmi tören alanına girişi engelleyen protestocularla güvenlik güçleri arasında çıkan çatışmanın ardından Türk polisi üç kişiyi gözaltına aldı.

8 Şubat: Türk makamları ana muhalefet partisi CHP'nin İstanbul'da Filistin yanlısı bir yürüyüş yapmasına izin

vermedi. İktidardaki AKP'nin kısa süre önce aynı yerde benzer bir miting düzenlemişti.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

4 Şubat: Türk oyuncu Melisa Sözen, Fransız dizisi The Bureau'da canlandırdığı Kürt militan rolü ve YPG kıyafetlerine benzeyen kostümü nedeniyle İstanbul polisi tarafından "terör propagandası" iddiasıyla sorgulandı.

7 Şubat: Sosyal medya platformu X, Ankara'daki bir mahkemenin 'ulusal güvenlik' gerekçesiyle verdiği kararın ardından Türk gazetecilere, aktivistlere ve sürgündeki medya kuruluşlarına ait 42 hesaba erişimi engelledi.

7 Şubat: Türkiye'nin İsrail ile ticaretini eleştiren ve iddialarını destekleyecek kanıtlar paylaşan gazeteci Metin Cihan'ın 500.000 takipçisi olan X hesabına erişim, Türkiye'de milli güvenliğe ve kamu düzenine tehdit oluşturduğu gerekçesiyle engellendi.

8 Şubat: Türk yetkililer Türk yetkililer, JINNEWS muhabiri Öznur Değer'i, insansız hava aracı saldırısında öldürülen iki Kürt gazeteciyle ilgili sosyal medya paylaşımları nedeniyle "terör örgütü propagandası yapmak" suçlamasıyla tutuklarken, Değer'in gözaltında tutulduğu sırada polis şiddetine maruz kaldığı bildirildi.

9 Şubat: Üç BirGün muhabiri, Uğur Koç, Berkant Gültekin ve Yaşar Gökdemir, İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Akın Gürlek hakkındaki bir haber nedeniyle terörle mücadele yasaları uyarınca kısa süreliğine gözaltına alındı.

İNSAN HAKLARI SAVUNUCULARI

7 Şubat: Eski İnsan Hakları Derneği (İHD) Merkez Yürütme Kurulu üyesi Adnan Vural, Ankara 2. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından “terör örgütü üyeliği” suçundan beraat ettirilirken “terör örgütü propagandası yapmak” suçundan 1 yıl 6 ay 22 gün hapis cezasına çarptırıldı.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

3 Şubat: TBMM tarafından kabul edilen yeni bir yasa, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın yetkisi altındaki Devlet Denetleme Kurulu'na (DDK), denetimlere dayanarak kamu görevlilerini ve askeri yetkilileri açığa alma veya görevden alma yetkisi vererek potansiyel siyasi tasfiyelere ilişkin endişeleri artırdı.

5 Şubat: Türk savcılar, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu hakkında adli makamları eleştirdiği gerekçesiyle “hakaret”, “tehdit” ve “terörle mücadele eden kişileri hedef göstermek” suçlarından yedi yıla kadar hapis ve siyasi yasak talep ediyor.

5 Şubat: İstanbul savcıları, CHP milletvekili Cemal Enginyurt hakkında Cumhurbaşkanı Erdoğan'a meclis konuşması sırasında hakaret ve tehdit ettiği iddiasıyla resen soruşturma başlattı.

8 Şubat: Türk mahkemesi, 2007 yılında Türk-Ermeni gazeteci Hrant Dink'in öldürülmesiyle bağlantılı kamu görevlilerinin yeniden yargılandığı davada dokuz sanığı “anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs” suçundan müebbet hapis cezasına çarptırdı. Hükümet yanlısı dönemin hakimi Akın Gürlek davayı 2016 sonrası dönemde tartışmalı bir şekilde Gülen hareketiyle ilişkilendirdi. (Dink cinayetinin gerçekleri için <https://dinkcaseandfacts.com/>)

KÜRT AZINLIK

7 Şubat: Kürt yanlısı Demokratik Bölgeler Partisi (DBP) Nusaybin eski Eş Başkanı Ziyet Algan ile Mithat Yıldız ve Lokman Aslan Mardin'de yapılan ev baskınlarında gözaltına alındı.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

3 Şubat: 2020 yılında tutuklanan 25 yaşındaki Z.D., gözaltı sırasında soyunmaya zorlandığı ve yanında erkek memurlar varken cam duvarlı bir odada çömeldiği çıplak aramanın travmasını hala yaşadığını söyledi.

5 Şubat: Türk cezaevi yetkilileri, Gülen hareketi ile bağlantılı olduğu iddiasıyla hüküm giyen 51 yaşındaki öğretmen Figen Çapkur'un şartlı tahliyesini, gerekli hapis süresini tamamlamasına rağmen, şartlı tahliye görüşmesinin tatmin edici olmamasını ve savcının tutukluluk süresini dört ay uzatma kararını gerekçe göstererek erteledi.

6 Şubat: 72 yaşındaki Alzheimer hastası İbrahim Güngör, ileri derecede Alzheimer, diyabet ve prostat sorunları gibi ciddi sağlık sorunlarına rağmen cezaevinde kalmaya devam ediyor.

SINIR ÖTESİ KÖTÜ MUAMELE

5 Şubat: 2024 raporuna göre Türkiye, Kenya'da BM korumasındaki Türk vatandaşlarının kaçırılmasını organize ederek, Kırgızistan ve Burkina Faso'da Gülen bağlantılı okullara el koyarak, ABD, Almanya ve Fransa'da gizli izleme yaparak ve diplomatik baskı ve zorla getirme yoluyla sürgündeki gazetecileri ve aktivistleri hedef alarak ulusötesi baskısını yoğunlaştırdı.

KADIN HAKLARI

4 Şubat: Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'na göre, Ocak ayında Türkiye'de 33 kadın öldürüldü ve 32'si şüpheli bir şekilde hayatını kaybetti; 13'ü kocaları veya erkek arkadaşları, 13'ü ise diğer akrabaları tarafından öldürüldü.